

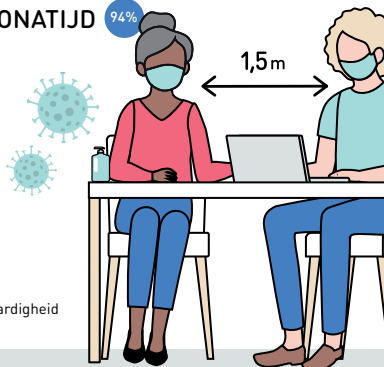
Aanbod basisvaardigheden blijft groeien

Basisvaardigheden voor volwassenen in de bibliotheek (2021)

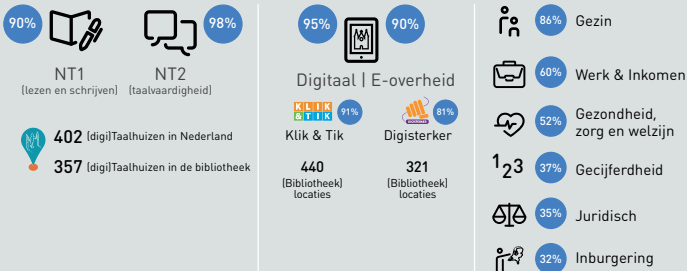
DIENTVERLENING IN CORONATIJD

Top 5

- 73% Extra online informatie
- 55% Telefonisch spreekuur
- 54% Informatie via nieuwsbrief
- 46% Online Taalhuis/Taalcafé
- 45% Eén-op-één oefenen met taalvaardigheid

AANBOD PRODUCTEN EN DIENSTEN

INZET SUBSIDIE KWALITEITSIMPULS LAAGTAALVAARDIGE OUDERS

Top 5

- 41% Voorleestraject+
- 20% Gezinsaanpak in de wijk
- 29% Integrale gezinsaanpak in de bibliotheek
- 20% Ouderbijeenkomsten buiten de bibliotheek
- 23% Activiteiten voor ouders en kinderen in de bibliotheek

Basis: 128 bibliotheekorganisaties. Dit zijn alle bibliotheekorganisaties die gebruikmaakten van de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls laagtaalaardige ouders.

Informatiepunt

DIGITALE OVERHEID (IDO)

89%

439
Bibliotheeklocaties

28 duizend
Bezoekers

Organisaties waarover de meeste vragen worden gesteld

Top 3

- 1. Rijksoverheid: Corona
- 2. Logius: dienst digitale overheid (o.a. DigiD, MijnOverheid)
- 3. Belastingdienst

KB | Van de Burgt & Klaren (2022). Dienstverlening openbare bibliotheken rondom basisvaardigheden voor volwassenen. Den Haag: KB. Basis: 139 bibliotheekorganisaties.

35 | Responderende basisbibliotheken die deze dienstverlening aanbieden

Het aanbod van bibliotheken rondom basisvaardigheden groeide in 2021 gestaag door, ondanks de beperkingen die zij ondervonden vanwege de coronamaatregelen. Dat blijkt uit onderzoek van de KB, uitgevoerd via de Bibliotheekmonitor. Meer bibliotheken boden dienstverlening rondom de thema's gezin en gezondheid aan. Openbare bibliotheken waren in 2021 in staat om voor kwetsbare doelgroepen weer meer activiteiten in fysieke vorm te organiseren dan het voorgaande coronajaar.

TEKST: ANNEMIEK VAN DE BURGT EN MIRJAM KLAREN, BEIDEN ADVISEUR ONDERZOEK BIJ DE KB • INFOGRAPHIC: CARLIEN KEILHOLTZ

Weer meer fysieke activiteiten mogelijk

In 2021 zat Nederland gedeeltelijk in lockdown: van het begin van het jaar tot eind april bleven de deuren van de bibliotheek gesloten. Ook de rest van het jaar bleven beperkende maatregelen gelden. Daardoor konden bibliotheken – net als in 2020 – minder activiteiten organiseren en minder bezoekers ontvangen dan voor de coronacrisis. Wel werden – in tegenstelling tot 2020 – weer meer fysieke activiteiten georganiseerd voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen en niet-digivaardige burgers.

Uitbreiding van het aanbod

Ook de verbreding van het aanbod rondom basisvaardigheden zette door. In 2021 was de grootste groei zichtbaar in het aanbod rondom de thema's gezin en gezondheid. Dit kwam mede door nieuwe projecten en lesprogramma's die bibliotheken in hun dienstverlening konden opnemen. Met het project Kwaliteitsimpuls Laagtaalaardige Ouders ontvingen 110 bibliotheekorganisaties in 2021 een eenmalige subsidie om hun gezinsaanpak rondom geletterdheid voor ouder en kind te verbeteren. Op het gebied van gezondheid kunnen bibliotheekorganisaties sinds 2021 het lesprogramma DigiVitaler van Digisterker aanbieden, waarin burgers kennismaken met de digitale zorg.

Aantal IDO's fors toegenomen

Sinds medio 2019 kunnen burgers terecht bij Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) in bibliotheken door het hele land. Eind 2020 stond de teller op 73 IDO's, verspreid over 39 bibliotheekorganisaties. Sinds de heropening van de bibliotheken en de versoepelingen van de coronamaatregelen in 2021, nam het aantal IDO's snel toe. In 2021 kende Nederland maar liefst 439 IDO's, vallend onder 124 van de 139 bibliotheekorganisaties. Samen hielpen zij in 2021 bijna 28 duizend burgers met vragen rondom de digitale overheid. De meeste burgers bezochten het IDO met praktische vragen, bijvoorbeeld over toegang tot de digitale overheid.

Meer fte's beschikbaar voor basisvaardigheden

Ook in de inzet van personeel was in 2021 groei zichtbaar. Het totaal aantal fte's dat werd ingezet voor dienstverlening rondom basisvaardigheden steeg sinds 2016 van 99 fte's naar 232 fte's in 2021. In coronatijd was die stijging wel minder groot dan in voorgaande jaren. Het aantal vrijwilligers groeide van bijna 4 duizend in 2016 naar 8,1 duizend in 2021. Van alle vrijwilligers die in de bibliotheken werkzaam zijn, wordt 35% ingezet voor de dienstverlening rondom basisvaardigheden, zoals ondersteuning bij het oefenen van spreekvaardigheid of digitale vaardigheden en de begeleiding van activiteiten, zoals workshops.

Conclusies van het kernteam Basisvaardigheden

Naar aanleiding van dit onderzoek trekt het kernteam Basisvaardigheden voor volwassenen de volgende conclusies:

- Ook in coronajaar 2021 hebben bibliotheken zich sterk gemaakt voor de dienstverlening rondom basisvaardigheden. In vergelijking tot 2020 wisten bibliotheken in 2021 meer fysieke activiteiten te organiseren voor kwetsbare doelgroepen.
- Met het project Kwaliteitsimpuls Laagtaalvaardige Ouders hebben bibliotheken in 2021 een integrale dienstverlening aangeboden rondom educatie en basisvaardigheden. Met het project worden laagtaalvaardige ouders ondersteund bij hun eigen taalontwikkeling én die van hun kinderen.
- De samenwerking met lokale, provinciale en landelijke partners is cruciaal voor de dienstverlening rondom basisvaardigheden. Door nog meer met huidige en nieuwe partners op te trekken, kunnen bibliotheken de doelgroep beter bereiken en ondersteunen.
- Uiteraard is de gemeente van cruciaal belang voor de samenwerking, en ook voor het draagvlak voor de activiteiten rondom basisvaardigheden. De resultaten uit de landelijke rapportage en de lokale infographic kunnen als input dienen voor het gesprek met de gemeente.

Resultaten

De landelijke rapportage¹ biedt diverse aanknopingspunten om het gesprek aan te gaan met de gemeente en andere samenwerkingspartners. Naast deze rapportage zijn de resultaten van deze meting verwerkt in een landelijke infographic². Ook zijn er voor POI's infographics per provincie beschikbaar. De bibliotheken die hebben deelgenomen aan het onderzoek ontvangen daarnaast een individuele infographic, waarmee de dienstverlening rondom basisvaardigheden ook op lokaal niveau in kaart is gebracht. Zowel de landelijke en provinciale als de lokale resultaten zijn nader te analyseren via het dashboard³ op Bnetwerk. Dit dashboard biedt de bibliotheken de mogelijkheid hun individuele resultaten af te zetten tegen de landelijke cijfers, de resultaten van de provincie en bibliotheken van vergelijkbare grootte.

Bronnen (Verkorte links)

1. tinyurl.com/barrmwdd
2. tinyurl.com/bdh5nmtx
3. tinyurl.com/y5wk4v9r

Boekje Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd

Naar aanleiding van de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd is een boekje gemaakt waarin tachtig mensen, waaronder veel kinderen, vertellen wat de bibliotheek voor hen betekent. Uiteraard zijn ook de inzendingen van de winnaars opgenomen. Dit boekje ontvangen abonnees bij Bibliotheekblad 9 dat uitkomt rond 25 november.

Verkoopprijs € 14,95. Bij afname van vijf of meer exemplaren € 9,95 per stuk (exclusief verzendkosten).

Bestellen kan via schrijfwedstrijd@bibliotheekblad.nl

